

วันเด็กใจเด็กๆ

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๒

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันเด็ก วันเด็กความสุขของเด็ก วันเด็ก เด็กนี้มีความบริสุทธิ์ มีความสุขมาก มีความสุขมาก ฟังสิ เพราะอะไร เพราะเกิดมามีแต่คนเอาใจ แล้วเป็นหน้าที่ด้วย นี่เราฝากศาสนา เราฝากประเทศชาติไว้กับเยาวชน เยาวชนนี้เป็นอนาคตของประเทศชาติ คนนี้ว่าเด็กบริสุทธิ์อยู่ที่ การพัฒนาให้เด็กไป แต่เพราะว่าเราพวกผู้ใหญ่ว่าเด็กมันบริสุทธิ์ แล้วผู้นำละ เราพูดกัน ตลอดเวลาถ้าเป็นเรื่องของโลกเห็นใหม่ เรื่องของโลกก็ว่าสิ่งแวดล้อมหรือว่าความเป็นไปนี้ทำให้คนเสีย

มันมีในพระไตรปิฎกมากเลย ที่ว่าแม่แต่เกิดในคงของโจรเลย แต่ก็เป็นคนดี ขณะที่ว่าใน ระหว่างสามีกับภรรยาเป็นพรานป่า สามีตกนรก แต่ภรรยาเป็นพระโศดาบัน มีอาชีพเดียวกัน เห็นใหม่ ขณะที่ว่าหยิบเครื่องล่าสัตว์ให้สามี บอกเลยว่าไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย กิดคูสิ คนหนึ่งล่าสัตว์ แต่อีกคนหนึ่งอยู่ด้วยกันเป็นภรรยา เป็นพระโศดาบัน

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งแวดล้อมทำให้เด็กมันเสีย เวลาเมื่ออะไรบีบ มันก็จริงอยู่โยนให้เด็กหมดๆ อันนี้อาจารย์มหาบัวพูดประจำ อาจารย์มหาบัวจะค่าผู้ใหญ่ ไม่ค่าเด็ก เพราะอะไร เพราะว่าผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีของเด็ก ไปแก้มันที่เยาวชนของชาติๆ เยาวชนของชาตินี้บริสุทธิ์ จิตนั้น ไร้เดียงสา อยู่ที่ของการจับไป การเมืองก็ผิดไป ทุกอย่างก็ผิดไป

เพียงแต่ว่าเรามองแต่ว่าวันนี้เป็นวันเด็ก เอาแต่ใจเด็ก แต่เราบอกว่าผู้ใหญ่ใจมันเป็นเด็ก ใจเด็กๆ ไม่มีใจไหนเป็นผู้ใหญ่เลย ใจเป็นผู้ใหญ่ใจต้องพึ่งพาตัวเองได้ อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถามใจเราสิ ใจเราเป็นผู้ใหญ่หรือใจเราเป็นเด็ก ใจเราหว่าเหว่ ใจเรากลัว ใจ

เราไม่มีที่พึ่ง เห็นใหม่ ใจเราก็เหมือนกับเด็ก นี่เราไปมองแต่เด็ก เด็กมันไร้เดียงสา มันไร้เดียงสา เพราะว่าวิชาการยังไม่มี แต่ในความเป็นบุญกุศลในใจของเด็กมันมีอยู่ มันถึงพัฒนาขึ้นมาตาม ความเห็นของมัน แต่ต้องอาศัยกัน กายกับใจ

คนเรามีกายกับใจ กายนี้เป็นวัตถุจับต้องได้เลย แต่หัวใจจับต้องไม่ได้ แต่อันนั้นสำคัญ กว่า เพราะมันเป็นการแสดงพฤติกรรมออกมาเลย พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็ออกมาจากความคิดก่อน นี่เหมือนกัน มีกายกับใจ นี่เราก็เหมือนกันว่า กายกับใจ เราเอาวัตถุเป็นตัวนำ คือเอากายเป็นตัวนำใจ แต่หัวใจมองข้ามกันไป มองข้ามกันไป มันก็กลับมาที่เรา กลับมาที่ไร้เดียงสาเด็กนี่ เรารู้ว่าเราจะมีสิ่งใดที่เราหามาได้แล้วจะเป็นหลักประกันชีวิตของเรา แล้วความจริงเป็นไปได้อย่างไร

หลักประกันไหน คุณิ ทุกคนเลยบอก เขาพูดกันตอนนี้สมัยก่อนที่สี่สิบจะลงนี้ ว่าใครทำงานธนาคารจะเป็นอาชีพที่มั่นคงที่สุด มันก็พลิกกลับเลย ปิดหมด ธนาคารปิดหมดเลย นี่สิ่งที่มั่นคงที่สุดเห็นใหม่ อย่างเช่นข้าราชการนี่มั่นคงที่สุด ข้าราชการจนจะตัดเงินเดือนโน่นนะ เพราะสิ่งที่มั่นคงแล้วเอากฎหมายรองรับเป็นสมมุติทั้งหมด มันมีกฎหมายรองรับบังคับว่าต้องทำ แต่ถึงสุดวิสัยแล้วมันไม่มี กฎหมายก็ต้องยกเว้น

ประเทศชาติไหนก็แล้วแต่ถ้ากฎหมายยังบังคับใช้ได้อยู่ อำนาจอธิปไตยยังแข็งแรง ประเทศนั้นก็มั่นคง แต่ถ้าประเทศไหน กฎหมายก็อันแก่นั่นละ แต่เศรษฐกิจมันเป็นไปไม่ได้ คนไม่มีกินมิใช่กฎหมายนั้นก็ต้องล้มเลิกไปโดยอัตโนมัติ แล้วอะไรมันมั่นคงละ นี่วัตถุใจ เราถึงว่าอันนี้เป็นตัวนำๆ แต่ถ้าลงมาที่หัวใจ หัวใจไม่เป็นเด็กนะ หัวใจต้องเข้าใจหลัก

เมื่อวานจดหมายฉบับนั้นเห็นใหม่ เขาบอกเลยว่า จดหมายฉบับแรกที่ว่าอยู่กับเขา ไปสมัครกับเขา ไป...นั่นแหละ ไปสมัครกับเขา เสร็จแล้วเขาอยู่ในเหตุการณ์อย่างนั้นแหละ แต่เขาเห็นหมดเลย เห็นใหม่ ถึงบอกว่าถึงอยู่ในพายุ อยู่ในเหตุการณ์อย่างนั้น อยู่ในมิถุนาปฏิวัติ ยังสามารถเปิดตาให้เป็นสัมมาทิฐิได้ว่าสิ่งนี้ผิด นี่คือว่าใจไม่เป็นเด็กใจ ใจเป็นหลักเกณฑ์ นี่ใจที่

เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาคือใจเรามีหลักเกณฑ์ เราแยกแยะสิ่งที่ผิดสิ่งที่ถูกได้ใจ ถึงอยู่ในพายุเราก็ไม่
ตื่นตื่นไปกับพายุนั้น เพราะว่าความเกิดและความตายนี้เป็นเรื่องปกติธรรมดา

แต่ความจริงคือว่าคุณงามความดีในหัวใจนั้น แยกผิดแยกถูกในหัวใจนั้นว่าสิ่งใดกล้า
หาญ กล้าหาญผจญทุกๆ อย่าง แม้แต่พายุมาขนาดไหน แม้แต่เศรษฐกิจจะขนาดไหน แต่จิตใจที่
เป็นผู้ใหญ่ไม่ตื่นตื่นกับสิ่งที่ว่าเราต้องผจญกับสิ่งนั้นเลย แยกแยะออกได้ด้วยว่าสิ่งนั้นชั่วครว
ถ้าเรายืนอยู่ในเหตุการณ์นั้น เราจะผ่านไปจริงๆ ตามหลักความจริงมันไม่ถึงกับว่าจะล่มสลาย
ไปหรอก แต่เพราะความตื่น ความตกใจ เพราะเป็นเด็กสร้างกระแสให้เราตื่นไปตามกระแสนั้น
ได้ใจ นี้หัวใจมันก็ตามไปหมดเลย ไม่มีหัวใจใครเป็นผู้ใหญ่ได้

ถึงว่ามีหลักของศาสนาเห็นใหม่ให้เกิด ให้ฝึกตรึงนี้ ฝึกจากวัตถุพบเข้ามาที่ใจ ให้เริ่มมี
ทาน มีศีล มีภาวนา ฝึกใจ ฝึกการสละออก สละออกเท่าไรก็เห็นมันหมดไป ไม่เห็นว่ามันจะ
หมดไปอย่างที่เราคิดเราคิดเห็นใหม่ ที่เราสละกันไม่ได้ตรงนั้นเพราะเราหวัง สิ่งของเราเรา
หวัง เราตระหนี่ เราหวงแหนสิ่งนั้น แล้วเราสละออกไปไม่ได้ แต่ถ้าสละออกไปได้มันก็ไม่
ถึงกับทำให้เรา โทษนะ มันหมดไปแต่ไม่ถึงกับทำให้เราล่มจมใจใหม่

ในเหตุการณ์ของเศรษฐกิจนั้น เหตุการณ์ของประเทศชาตินั้น มันต้องฟื้นกลับมาสิ นี่มัน
ฝืนกระแสใจ ถึงอยู่ในเหตุการณ์ อยู่ในวาทภัย เราก็เอาตัวรอดได้ถ้าเรามีสติ แต่ถ้าเราตกใจนะ
มันจะพัดเราไปเลยตามกระแสนั้นใจ นี่จิตใจที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา นี่ขนาดเป็นผู้ใหญ่แล้ว อุด
ตา หิ อุดตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตนอีกแหละ อันนั้นกระแสข้างนอกเห็นใหม่ ทำให้เราอยู่
ได้หรืออยู่ไม่ได้ตามกระแสข้างนอก เพราะเราตามกระแสไป นี่ใจเป็นเด็กๆ ใจตามเขาไป เขาชัก
นำได้

ผู้บริหารนะปลูกมีอบหรือทำสิ่งใด กว้านไปได้หมดเลย กระแสนี้กว้านทั้งประเทศ ล่มไม่
ล่มอยู่ที่ตรงนี้เลย การสร้างกระแสขึ้นมาใจ นี่เป็นเด็กๆ ขึ้นไป ถ้ามีปัญหาขึ้นมามันก็แยกแยะได้
แล้วคนเป็นที่พึ่งแห่งตน ใจที่เป็นเอกเทศ ใจที่เป็นสมาธิใจ เราตั้งมั่น กระแสนั้นมันยังเข้ามา
ไม่ได้เลย เพราะกระแสนั้นเป็นเหมือนกับวัตถุสิ่งหนึ่งเขาสร้างขึ้นมา แบบข่าวสารมันต้องมา

ตามสาย มันมานี่เราจะรับไม่รับมันเรื่องของเรา จิตที่เป็นสมาธิ สิ่งนั้นมานี่ มันไม่รับก็ได้ รับก็ได้เลย เพราะจิตมันตั้งมั่น เหมือนกับน้ำที่เต็มตุ่ม น้ำอะไรมาใส่เข้าไปเต็มตุ่ม มันใส่เข้าไปมันล้นจากน้ำนั้น น้ำนั้นมันผลัดออกมาได้

จิตที่ตั้งมั่น จิตที่พึ่งตนเองได้ แค่อจิตเป็นสมาธินะ จิตเป็นสมาธินี้ เราพยายามฝึกจิตเพื่อให้เป็นสมาธิขึ้นมา ให้มันเป็นผู้ใหญ่ใจ เกิดจากทาน ศีล ภาวนา ในหลักของศาสนาใด นี่ศาสนาถึงว่าสำคัญใจ ศาสนาพุทธ ศาสนธรรมคือคำสั่งสอน ศาสนธรรมไม่ใช่ศาสนบุคคล ไม่ใช่วัตถุสิ่งที ก่อสร้าง เราเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมาด้วยวิชา ๓ มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ วัตถุยังไม่ได้เกิด พระสงฆ์ยังไม่ได้เกิด ไม่มีอะไรเกิดขึ้นมาเลย ทำไมพระพุทธเจ้าตรัสรู้ล่ะ

ธรรมะเป็นนามธรรม เป็นสิ่งที่ลึกซึ้งมาก สามารถเข้าไปแก้อจิตได้สำนึกใจ เข้าไปแก้อสิ่งที่คำรือออกไปจากใจใจ อันนั้นต่างหากละเป็นตัวศาสนา ตัวศาสนาจริงๆ คืออริยสัจ แต่พอมันเบี่ยงเบนออกมา หรือคนมีวัตถุออกมา จับต้องที่วัตถุ แล้วพวกเรานี้เป็นศาสนาที่เข้าไม่ถึงใจ เข้าไปถึงแก่วัตถุใจ แก่วัตถุที่ว่าสิ่งแวดล้อมใจ ว่าวัตถุต้องเป็นอย่างนั้น ข้อวัตรมันต้องเป็นอย่างนั้น แต่ไม่ได้จับตัวอริยสัจไว้เป็นหลักก่อนใจ

ตัวอริยสัจเห็นไหม ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มัคคะอริยสัจจัง มรรคตัวความคำริชอบ คำรือออก จากวัตถุทั้งหมด คำรือออกจากหมู่คณะทั้งหมด คำรือออกจากสิ่งใดๆ ทั้งหมด เพื่อให้เป็นเอกเทศ เห็นไหม เป็นสมาธิใจ พระพุทธเจ้าสอนถึงผู้ปฏิบัติใหม่มาให้เที่ยวไปเหมือนกับนอแรด นอแรดนี้เป็นหนึ่งเดียวใจ ไม่คลุกคลีในหมู่คณะเห็นไหม ไม่ใช่ศาสนาไม่ได้เป็นการชุมชน ศาสนาไม่ได้เป็นการคลุกคลี ศาสนาให้ปลีกวิเวก วิเวกออกไปในสิ่งที่ควรแก่การงานเห็นไหม ให้ไปในที่ป่าช้า ให้ไปในที่เสียวสันหลัง ให้เป็นไปว่าเหมือนกับเราหันหลังออกจากบ้าน เห็นไหม เราอยู่ในบ้านเราอบอุ่นเพราะเรามีครอบครัว เรามีคนที่ช่วยเหลือเรา เราหันหลังออกไปเหมือนกับเราต้องออกจากบ้านนี้ไปคนเดียว เราจะเสียวไหม เราจะเสียวสันหลังเลย เราจะเสียวว่าต่อไปนี้เราจะไม่มีที่พึ่งอีกแล้ว ต่อไปนี้ทุกอย่างต้องเป็นการกระทำของเราคนเดียว

นี่ก็เหมือนกัน ออกจากหมู่ไปในที่วิเวกไป ในที่เสียวสันหลังไป ในป่าช้าเห็นไหม
นี่ออกไปเพื่อจะให้จิตใจพลิกจากความหวังฟุ้งกัน ให้เป็นฟุ้งตนเอง ให้เป็นนอแรกให้ได้ใจ นี่
เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาคือตรงนั้นใจ ให้เป็นสมาธิ ให้ตั้งมั่นใจ ให้เหมือนน้ำเต็มตุ่ม ใจจะเป็นผู้ใหญ่
ขึ้นมาด้วยหลักการฝึกตัวเองใจ ถ้าใจเป็นผู้ใหญ่เห็นไหม เด็กมันใส มันบริสุทธิ์ จริงอยู่นะเด็กมัน
ไร้เดียงสา แต่ผู้ใหญ่ี่ความสะสมของอารมณ์ ความสะสมของความคิด ความสะสมของ
สิ่งแวดล้อม ความสะสมของประสบการณ์ ตัวนี้เป็นตัวก่อกวนในหัวใจเลย ยิ่งโตเท่าไรใจยิ่ง
กว่าเด็ก ยิ่งกว่าเด็กเพราะว่าสิ่งนี้มันปกคลุมอยู่ใจ

เหมือนกับเด็กมันยังไร้เดียงสา ไม่มีโรค แต่ใจเด็กๆ มันเป็นใจที่มีโรคมามาก เพราะใจมัน
อิจฉา ใจมันคิด ใจมันวิตกกังวล เหมือนกับมันเป็นโรคที่ว่าแทบจะเอาตัวเองไม่รอด แต่เราไป
มองว่าเด็ก เป็นวันเด็กใจ เราไปมองที่เด็ก มันต้องกลับมามองว่าใจเราก็เด็ก ใจเราไม่ใช่เป็น
ผู้ใหญ่ ใจเด็กๆ อยู่ในร่างกายของผู้ใหญ่นี้ พลิกจากใจเด็กๆ ให้ใจเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ให้ฟุ้งตนเอง
ได้ใจ ฟุ้งตนเองได้ด้วยหลักของศาสนา หลักของศาสนธรรมเราให้เป็นที่ฟุ้งได้ พัฒนาจนใจเป็น
ผู้ใหญ่ ใจเป็นเอกเทศแล้วจะฟุ้งตนเองได้ เป็นอตุตา หิ อตุตโน นาโต คนเป็นที่ฟุ้งแห่งตน ไม่เชื่อ
คำกล่าวแม้แต่พระพุทธเจ้าบอก อย่าเชื่อแม้แต่คำกล่าวของครูบาอาจารย์ ให้ฝึกขึ้นมาจากใจเห็น
ไหม นั่นคือตัวศาสนาแท้ใจ

แต่นี้เพราะใจเด็กๆ หวังฟุ้งแต่คนอื่นใจ เกาะคนโน้น เกาะคนนี่ เกาะตรงไหน อาจารย์
บอกว่าเหมือนกับลิงเกาะไม้แห้ง คว่าไปตามต้นไม้เรื่อยๆ จะเกาะที่นั่น จะฟุ้งที่นี่ แล้วไม่มีที่ใดๆ
ฟุ้งได้เลย เพราะพุทโธอยู่ที่ใจ หาได้จากกลางหัวใจของเรา หาได้จากในใจเด็กๆ ที่ว่าฟุ้งตัวเอง
ไม่ได้นี่ ลองพัฒนาให้ผู้ใหญ่ขึ้นมามั่นฟุ้งตัวเองได้ ฟุ้งตนเองได้จนเอาตนเองออก...(เทพ
สิ้นสุดเพียงเท่านี้)